

İSLAM'DA AKRABALIK BAĞLARI, KOMŞULUK VE DUA

Euzubillahimineşşeytânirracîm

Bismillahirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillâhi rabbi'l-âlemin. Vessalâtü vesselâmü âlâ seyyidinâ muhammedin ve âlihi ve sahbihî ecmaîn ve men tebi'ahû bi-ihşânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'dü fe-kâle Resûlullahi sallallahu aleyhi ve sellem;

إِثْنَانٍ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ: قَاطِعِ
الرَّحِمِ، وَجَارِ السُّوءِ

İsnâni lâ yenzurullâhu ileyhimâ yevme'l-kıyâmeti kâtı'u'r-rahimi ve câru's-sûi.

Deylemî Enes *radiyallahu anh'ten* rivayet eylemiş ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuş;

İsnâni. “İki insan vardır”. *Lâ yenzurullâhu ileyhimâ.* “Allah onlara nazar eylemez.” *Yevme'l-kıyâmeti.* “Kıyamet gününde Allah onlara nazar eylemez.”

Nazar etmek, bakmak demek ama Allahu Teâlâ hazretleri her şeyi görüyor, biliyor; nazar eylemez, bakmaz, yani yüzlerine bak-

maz, onlara rahmet etmez, onlar Allahu Teâlâ hazretlerinin iltifatına, teveccühüne nâil olamazlar, Allah onlara iltifat buyurmaz demek.

Kimmiş bu kötü kimseler?

Kâtı'u'r-rahimi. Bir, “Akrabalık bağlarına riayet etmeyen.”

Akrabalarla bağlarını kesik tutan, koparan, akrabalara sıla-i rahim yapmayan, onlara karşı görevlerini yerine getirmeyen kimse. Allah bunun yüzüne bakmayacak, yani rahmetine erdirmeyecek. İkincisi;

a. Komşunun Komşuya Mirasçı Olması

Ve câru's-sûi. “Kötü komşu.”

Kötü komşunun da yüzüne bakmayacak Allah. Allahu Teâlâ hazretleri komşuya iyilik yapmayı emrediyor. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurmuş ki;

“Allah Allah, Cebrail *aleyhisselam* bana o kadar geldi, o kadar çok komşu haklarından bahsetti, o kadar çok aman komşuya dikkat edin, riayet edin, kollayın, gözetin, iyi komşuluk yapın filan diye o kadar söyledi ki, o kadar komşuya iyilik yapmayı tavsiye etti ki

galiba bu gidişle komşu komşuya vâris olacak galiba, Allah komşuyu komşuya mirasçı da edecek galiba diye öyle sandım.”

Yani o kadar çok tavsiye buyurmuş, o kadar çok komşuluk haklarına dikkat etmesi iyi olacak müslümanın. Tabii komşu nereden nereyedir, onun da ölçekleri var, yani çok büyükse şehir nereden nereye kadar benim komşum, nereden ötesi komşu sayılmaz ama bayağı bir, epeyce bir uzak mesafeye kadar komşu sayılıyor. Onun için sadece bitişiği değil, arsası bitişik olan değil ötelerdekilere de iyi bakması lazım, kötülük yapmaması lazım.

Ve ikinci hadîs-i şerîfte buyuruyor ki Peygamber Efendimiz;

إِثْنَانِ خَيْرٌ مِنْ وَاحِدٍ، وَثَلَاثَةٌ خَيْرٌ مِنْ اثْنَيْنِ، وَأَرْبَعَةٌ خَيْرٌ مِنْ ثَلَاثَةٍ. فَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ، فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ عَلَى الْجَمَاعَةِ؛ وَلَمْ يَجْمَعْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أُمَّتِي إِلَّا عَلَى هُدًى؛ وَاعْلَمُوا أَنَّ لِكُلِّ شَاطِئِنِ هَوًى فِي النَّارِ

İsnâni hayrun min vâhidin ve selâsetün hayrun min isneyni ve erba'atün hayrun min

selâsetin fe-aleyküm bi'l-cema'ati fe-inne yedellâhi ale'l-cemâ'ati ve lem yecma'illahu azze ve celle ümmetî illâ âlâ hüden va'lemû enne li-küllî şâtının heven fi'n-nâri.

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'*ten bu ikinci hadîs-i şerîf. Efendimiz buyuruyor ki;

[*İsnâni hayrun min vâhidin.*] “İki kişi bir kişiden daha hayırlıdır.”

Tek başına bir yerde duruyor bir insan, iki kişi bir yerde duruyorlar, iki kişi bir kişiden daha hayırlıdır, tek durmaktan iki kişi olmak daha iyidir.

Ve selâsetün hayrun min isneyni. “Üç kişi de iki kişiden daha hayırlıdır.” Üç tane müslümanın bir arada olması daha hayırlıdır. *Ve erbaatun hayrun min selâsetin.* “Dört kişi de üç kişiden hayırlıdır.”

Demek ki bu böyle gidecek. Yani sayı ne kadar çok olursa hayır o kadar çok olacak. Binâenaleyh müslümanların toplaşması lazım, bir araya gelmesi lazım, birlik teşkil etmesi lazım.

Fe-aleyküm bi'l-cemâ'ati. "Binâenaleyh toplanmaya, cemaate dikkat etmenizi size tavsiye ederim." diyor Peygamber Efendimiz.

Toplu olacaksınız, dağınık olmayacaksınız, darmadağın gitmeyeceksiniz, mümkün olduğu kadar bir arada olacaksınız, cemaati size tavsiye ederim.

Cemaati tavsiye ederimin iki mânası var. Dağınık dağınık durmayın, toplu yaşayın demek. Tek başınızda evde olmayın cemaate katılın demek. İkisi de, yani cemaatten kasıt ikisi de olabilir. Yani ben falanca dağda otuyorum tek başıma, ötekisi filanca dağda oturuyor tek başına. E canım o dağda iki kişi otursanız daha iyi olur, üç kişi otursanız daha da iyi olur. Alexandra Hills'de beş kişi olsanız daha iyi olur dört kişiden. Yani ne kadar çok olursanız o kadar iyi. Binâenaleyh şehirler köylerden daha iyidir İslâm'da.

Hani aksini iddia eden mi var?

Eh mesela ben bir ara düşünüyordum ki köylere gitsem de köyde yaşasam, hatta arsa almaya bile niyetlendim Gebze'nin Tavşancıl kasabasından. Hocamız engelledi. Kaç sefer teşebbüs ettiysem engelledi.

Ben niye orayı istiyordum?

Tenhada başımı onun bunun şeyiyle meşgul etmeden kitaplarımla okurum, yazarım, çalışırım filan diye düşünüyordum. Hocamız en sonunda bana dedi ki;

Evladım, küçük yerlerde insanın kadrini kıymetini bilmezler. Mücevherin kıymetini kuyumcu bildiği gibi büyük şehirlerde ârif insanın, kâmil insanın kıymeti bilinir. Allâme-i cihânı getirsen bir köye koysan adam muhtarın aşığına oturtur. Onun nazarında jandarma çavuşu reisicumhurdan üstündür. Jandarma çavuşu geldiği zaman gedikli pırpırlı, ona etmedik iltifatı bırakmaz, koyun keser, bilmem şey yapar ama allâme-i cihân gelse yüzüne bakmaz. Küçük yerlerde insanların kıymetini bilmezler evladım dedi.

Hakikaten de ben bunu hayatımda dene-dim gördüm, gerçekten öyle. Gerçekten öyle! O bakımdan büyük şehirler önemli. Büyük şehirlerde doktor var, hastane var, mektep var, Kur'an kursu var, her şey var, büyük şehirde ne ararsan var. Tabii fitne fesat, eğlence, zevk sefa vesaire de var. Eh yani köydekiler de aslında günah işlemekten şehirdekiler-

den aşağıda kalmazlar, onların da ne naneler yediklerini git de bir incele görürsün.

Allah iyi insanlarla bir araya getirsin.

Binâenaleyh cemaate dikkat edin, toplanmaya, toplu olmaya dikkat edin diyor.

b. Allah'ın c.c. Elinin Cemaatin Üzerinde Olması

Fe-inne yedellahi ale'l-cemâ'ati. "Çünkü Allahu Teâlâ hazretlerinin eli cemaat üzerindedir."

Allahu âlem bu ne demek?

Allahu Teâlâ hazretleri cemaate lütfe-der, bahşeder demek. Cenâb-ı Hakk'ın lütfu, ihsanı, ikramı, cemaate çok çok gider demek, mükâfat verir yani Allah.

Toplulukta hayır olur, bereket olur, tek başımıza yapamayacağımız şeyleri yaparız. Biz Allah'a hamd ü senâlar olsun, hocamızdan gördük tekke hayatını ve ilkokuldan beri, ortaokuldan beri tekke hayatı içinde yetiştik, ve bir tekkenin dervişi olmanın zevkini, sefasını, rahatını, mânevî huzurunu, kardeşlik duygusunu, ahbaplığı, edebî, ahlâkı çok güzel

gördük. Başkasının bunlardan haberi yok, bilmiyor bunları.

Onun için Allah'ın ihsanı, ikramı da cemaat üzerinedir. Tek başımıza yapamayacağımız nice işleri tekke olarak yaptık. Mahalleler kurduk; işte Ankara'daki Özelif Sitesi. Büyük tesisler kurduk, büyük şirketler kurduk, büyük vakıflar kurduk, çok büyük işler yaptık. Daha da yapacaktık... Yine de her şey bitmiş değil ama tabii düşmanlar da boş durmuyor, uğraşüyor, çelmelemeye, engellemeye çalışıyor. Dergiler kurduk, gazete çıkarttık, radyomuz var, televizyonumuz var. Daha derli toplu olabilseydik, kaynak bulsaydık daha iyi olurduk ama maalesef Türkiye'de iyi, memlekete hayırlı iş yapan çeşitli zorluklarla karşılaşılıyor, müslüman olan eliyle ateş tutuyor gibi zorluk çekiyor.

Türkiye'de rahat etmek için ya şarkıcı olacak adam, ya bağlama, saz üstadı olacak, saz şairi olacak, ya futbolcu olacak... İşte böyle eften püften şeyler... Yoksa böyle al kitapları sobaya at, yak yak gitsin yani. Doktor olmuşsun, doçent olmuşsun, profesör olmuşsun, ordinaryüs olmuşsun, doktora yap-

mışsın, püf ne demek... Yardımcı doçenti adam profesörden yüksek sanıyor, haberi yok kimin ne olduğundan.

Ölür müsün öldürür müsün!..

Bunlar da bizim kendi özel dertlerimiz yani size bulaştırıyoruz.

Akademi profesörlerini bile bizim profesörlerle beraber yaptılar Mehmet Ali olur mu ya? Şu kadarcık akademi profesörlerini bizimle denk tuttular ya, olur mu böyle şey Mustafa?

O bile yüreğimde hâlâ yara. İki senede üç senede profesör oluyorlar, bizim asistanlarımızın seviyesinde, nihayet doçentlerimizin seviyesinde, prof diyor, prof oldu hadi hoppala.. Ya Allah Allah!..

Neyse... Neyse artık ne yapacaksın!..

Domates profesörü var, ıspanak profesörü var, keman profesörü var, piyano profesörü var, konservatuardakilere de profesör unvanı verdiler.

Kimisi de Azerbaycan'a gidiyor, Azerbaycan'ın ölçekleri başka Türkiye'nin ölçekleri başka, oradan bir prof unvanı alıyor geliyor,

Türkiye’de isminin başına prof diyor profesör geçiniyor.

Ya o Azerbaycan’daki proflar bize geliyorlar doktora yapmak için müracaat ediyorlar da imtihanı bile kazanamıyorlar. Kaç tanesi vardı öyle, bir tanesi doktora yapmak için yanıma geldi de kazanmadı imtihanı. O da prof biz de prof! Olmaz ya!..

Evet...

أَثِيبُوا أَخَاكُمْ: ادْعُوا لَهُ بِالْبُرْكََةِ، فَإِنَّ الرَّجُلَ إِذَا أَكَلَ
طَعَامَهُ، وَشَرِبَ شَرَابَهُ، ثُمَّ دُعِيَ لَهُ بِالْبُرْكََةِ، فَذَلِكَ
ثَوَابُهُ مِنْهُمْ

*Esîbû ehâküm üd’û lehû bi’l-bereketi fe-
inne’r-racüle izâ ükile ta’âmühû ve şüribe
şerâbühû sümme du’iye lehû bi’l-bereketi fe-
zâke sevâbühû minhüm.*

Cabir *radıyallahu anh*’ten rivayet edilmiş, Ebû Davud *rahmetullahi aleyh* kitabına kaydetmiş, Peygamber Efendimiz galiba bir yere gitmişler ashap ile, *rıdvanullahi aleyhim ecmaîn*, yemek yemişler galiba benim sezindiğime göre, diyor ki Efendimiz onlara;

Esîbu ehâküm. “Siz de kardeşinize, onun size yaptığı ikramın mukabelesinde bulunun, siz de onu mükâfatlandırın.”

Nasıl? Nasıl olacak yani?

Sonra onu anlatıyor; *üd'û lehû bi'l-bereketi.* “Ona dua edin de, Allah ona bereket versin deyin de bereketi artsın, bereketlensin, dua edin ona.” *Fe-inne'r-racüle.* “Çünkü bir adam, bir müslüman.” *İzâ ükile ta'âmühû.* “Sofrasına birileri gelir de yemeğini yerlerse, yemeği yenirse bir adamın, sofrasında yemeği yenilirse.” *Ve şüribe şerâbühû.* “Ve meşrubatı da içilirse; ayran, çorba, şerbet, şurup içilen şey neyse, yemeği yenilir, meşrubatı içilir de.” *Sümme du'ie lehû bi'l-bereketi.* “Ona bereket versin Allah diye dua ediliverirse.” *Fe-zâke sevâbühû minhüm.* “İşte o gelen cemaatten bunun da mükâfatı budur, bu dualardır, kazancı, ganimeti budur.”

Çünkü Allah onların duasını kabul eder, bu ziyafeti veren, bu yemeği yediren, bu meşrubatı içiren, ikrâmâtı yapan kimseye ondan dolayı büyük sevaplar ihsan eder. De-

mek ki kardeşinize siz de mükâfat verin buyurmuş, dua etmek de bir mükâfattır.

Hatta başka bir hadîs-i şerîfte de buyuruyor ki Peygamber Efendimiz;

c. Hediye Verene Hediye ile Karşılık Verme Edebi

“Sizin bir kardeşiniz size bir hediye verirse siz de ona hediye verin. Eğer verecek hediyeniz yoksa...” Olabilir, o devirde çok oluyordu zaten, hiçbir şeyi olmuyordu adamın; ne hurması, ne giyeceği, ne yiyeceği, ne parası, ne pulu hiçbir şeyi olmuyordu. “Dua edin ona çünkü o da mükâfatıdır, onun karşılığıdır.” Yani dua ettiğiniz zaman Allah sizin duanızı kabul eder, sizin ona vereceğinizden kat kat âlâsını Allah ona verir, o da istifade etmiş olur. Yani çok dua edin ki nihayet ben onun verdiği hediyeyi karşıladım diye içinize kanaat gelinceye kadar dua edin diye tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz.

Onun için müslüman müslüman kardeşini duadan unutmayacak. Hele evinde, evine gittiği zaman, sofrasına oturduğu zaman özellikle dua edecek ki bir ganimettir, bir fırsattır, o da, ev sahibi de ondan istifade edecek;

hastaysa hastalığı geçecek, derdi varsa derdi gidecek, üzüntüsü varsa üzüntüsü feraha çevrilecek, sıkıntısı varsa sıkıntısı geçecek, fakirliği varsa Allah bereket verecek, zenginleşecek filan, o dua sayesinde.

Onun için müslüman müslümanı duasında unutmamalı. Hem de en çabuk kabul olunan dua müslümanın müslümana yaptığı duadır. Hem de daha çabuğu, en kıymetlisi o olmadan arkasından yapılan dua daha makbuldür. Şimdi burada kim yok, mesela falanca arkadaş yok, işte Allah ona şunu versin bunu versin vesaire vesaire... Gıyabında yapılan dua çok makbuldür. Yüzüne karşı yapılmasında belki riya vardır, gösteriş vardır vesaire filan.

Duayı tabii sofrasına oturduğumuz zaman alenen de yaparız da asıl mümkünse arkasından, o yokken hayır duayı yapıvermek daha süratle kabul oluyor. Şu kardeşimin bugünlerde çok büyük sıkıntısı var yâ Rabbi! Sen bunun sıkıntısını geçiriver. Yâ Rabbi! Çok büyük borcu var, yardım et ödeyiversin. Yâ Rabbi! Çoluk çocuğu var, çoluk çocuğunun derdi var, vesairesi var filan böyle dua edelim.

Duanın size hiçbir zararı yok. İki dudak arasından ne sözler söylüyoruz, sabahtan akşama kadar neler konuşuyoruz. Bize hiçbir maliyeti yok duanın, bir zahmeti vesairesi yok, hani aşağı kurtarmaz diyecek bir tarafı yok, idare etmez diyecek bir tarafı yok, bedava. Üstelik kârı var çünkü sen arkadaşına ne dua edersen bir melek de başucunda diyor ki;

Amin amin amin.. Yâ Rabbi! Ona istediğini buna da ver diyor.

Hoppala... Sen ona istiyorsun ama hem ona gidiyor hem sana geliyor, iki koldan geliyor mükâfat, bir ona gidiyor bir sana geliyor çünkü sen ona dua ettin.

Onun için Ümmet-i Muhammed'e dua edelim, kardeşlerimize dua edelim, yakın arkadaşlarımıza dua edelim, sevdiğimiz, bizden dua isteyen kardeşlerimize dua edelim.

Tabii kimisi vefat etti gitti. Şimdi ben 60 küsur yaşına gelmiş bir kimseyim. Hayatta selamlaştığım, sarmaş dolaş muhabbet ettiğim kardeşlerimden niceleri vefat etti gitti ya, aramızdan ayrıldı gitti. *Innâ lillah ve innâ ileyhi râciûn*. Nice gözleri sulana sulana bizi

de duadan unutmaya diyenler Őuanda kara toprağın altında, mezarın içinde.

Tabii biz de bir gn gelecek elveda diyeceđiz, biz de ecel Őerbetini içeceđiz, biz de kabire gireceđiz, biz de âhirete gceceđiz.

Allah bizi de arkamızdan dua eden hayırlı evlatlardan, arkadaşlardan, dostlardan, ihvandan mahrum etmesin.

Hocamız *rahmetullahi aleyh'e* bakıyorum, bir bereket ki, bir dua, bir hatim, bir bilmem ne, bir bilmem ne böyle yani neler neler her zaman ruhuna gönderiliyor.

Allah bizi de böyle ağzı dualı evlatlara, zrriyetlere, arkadaşlara sahip kimselerden eylesin.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
26 Muharrem 1421 / 01.05.2000
Avustralya

[Btn HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaŐmak için tıklayınız.](#)

